

Nr. 17 Lieren van bomen met de handlier

Het omtrekken van bomen met een handlier. Dit gebeurt om de biodiversiteit te verhogen, om een storm na te bootsen, om een ijsvogelwand te creëren of om een pad af te sluiten. Bij het lieren hoort ook het toppen of uitdunnen van kruinen van bomen en het verplaatsen van liggende dikke stammen met de lier.

Tijdens het lieren wordt een glijstrop, katrol of voetblok aan de stam bevestigd. De lier wordt verankerd aan een boom in de buurt. Een kabel die via deze strop naar de lier loopt wordt langzaam onder spanning gezet. Deze spanning wordt opgebouwd tot de boom omvalt of de kruin breekt, of tot liggend hout verplaatst wordt. Tijdens het verplaatsen van hout wordt er een ketting om de stam bevestigd.

Lieren is zeer risicovol werk, dat alleen door specialisten wordt uitgevoerd. De grootste risico's ontstaan door vallende bomen, het werken met hout onder spanning en losschietende kabels.

Werkzaamheden

Het om- of uitlieren van bomen, het toppen of uitdunnen van kruinen

Gereedschappen

- Lier met hendel
- Ladder
- Doorvoerkabel en verlengkabels
- Glijstrop, katrol of voetblok
- Valhevel, ketting, hijsbanden, D-sluitingen
- Onderhoudset, reservebreekpennen
- Palen waar boom overheen kan glijden bij het verplaatsen van liggend hout

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)

- Helm
- Veiligheidsbril of vizier op helm bij dicht struikgewas
- Veiligheidsschoenen
- Werkhandschoenen

Basismaatregelen

Hieronder staan de algemene basismaatregelen voor veilig werken. Die gelden dus in principe bij alle werkzaamheden.

- Vrijwilligers zijn bekwaam in de werkzaamheden. In het veld is altijd een ervaren begeleider aanwezig.
- Gereedschappen en PBM's zijn altijd goed onderhouden.
- Gereedschappen en PBM's worden op de juiste wijze gebruikt.
- Vrijwilligers dragen werkhandschoenen en er is een EHBO-koffer aanwezig.
- Wij adviseren het dragen van veiligheidsschoenen. Stevige schoenen volstaan bij incidenteel vrijwilligerswerk.
- Vrijwilligers krijgen instructie en er wordt toezicht gehouden.
- Iedereen let op elkaar en helpt elkaar om veilig te werken.

Maatregelen van deze VRIE

Hieronder staan de belangrijkste veiligheidsmaatregelen die specifiek horen bij de werkzaamheden en omstandigheden uit deze VRIE. Neem de maatregelen over op het werkdagformulier. De volledige lijst vind je in het kleurenschema hierna.

- Het is heel belangrijk dat alle vrijwilligers die samen lieren een cursus of afdoende instructie gevolgd hebben over het veilig werken met de lier.
- Gebruik en onderhoud de lier volgens de instructie.
- Houd voldoende afstand en schat de spanning van het hout en de kans op scheuren goed in.

	Gevaren / risico's	Maatregelen
Hoog !!!	Losschieten kabel, hijsband of sluiting; losschieten van breekpennen of stuurblok Boom valt op persoon Vallend hout/takken Opscheurend hout Vermoeidheid	• Alle vrijwilligers die samen lieren hebben een cursus of afdoende instructie gevolgd over het veilig werken met de lier. • Werk goed samen: zorg voor een onderlinge afstemming en een goede communicatie. Laat altijd één persoon toezicht houden. • Gebruik de juiste sterkte en maat banden, kabels, sluitingen en blokken. • Ga nooit achter de kluit staan. • Blijf uit de valrichting van de boom en uit de trekrichting van de kabel. • Zorg ervoor dat tijdens het aanspannen van de doorvoerkabel alle verdraaiingen / kinken uit de kabel zijn. (Anders ontstaat daar verzwakking van de kabel.) • Laat de kabel niet over scherpe hoeken lopen. • Gebruik de doorvoerkabel nooit als strop. • Sluit het voetblok voordat de kabel wordt aangespannen. • Zorg dat struiken en takken tijdens het lieren niet in de lier kunnen komen: maak de werkruimte vrij voordat er gestart wordt. • Plaats de lier op een veilige afstand van de boom die wordt omgetrokken. Als dat niet kan: gebruik een stuurblok. Zorg dat de boom niet in de richting van de lier valt. • Schat de werkomgeving goed in. Is er voldoende werk- en valruimte en is er een vrije vluchtweg? Wat is de lengte en omvang van de bomen? Blijf alert op wat er gebeurt. • Zorg dat iedereen op een veilige afstand van de vallende boom en takken staat, minimaal 1,5 keer de lengte van de boom. • Zorg dat vrijwilligers die andere werkzaamheden in de omgeving uitvoeren, een instructie over de veiligheidsmaatregelen hebben gehad. Met name over voldoende afstand houden. Een deskundig persoon houdt hier toezicht op. • Neem maatregelen als onvoldoende afstand van omstanders gehouden kan worden. Pas bijvoorbeeld de werk- of looprichting aan en stop even met lieren als er voorbijgangers langskomen. Wissel het werk regelmatig af en neem voldoende pauze. • Draag altijd een helm. • Zorg dat er niemand achter de boom staat als deze onder spanning staat. De boom kan plotseling afbreken, waarbij splinters naar achteren kunnen slaan. • Lieren is zwaar werk. Neem regelmatige pauze.
Midden !!	Rug- of andere klachten door fysieke belasting	• Neem een goede werkhouding aan: let op een stabiele, ruime voetenstand. Hou je rug recht.

Meer informatie

[Arbo infoblad 8 Veilig werken met handlier - VBNE](#)

